

Правові новини

14 серпня 2020 року

Тенденції оподаткування та розвитку ІТ-індустрії: до чого готуватися підприємцям

Тенденції розвитку ІТ-індустрії у світі демонструють посилення конкуренції між державами за кваліфікованих ІТ-спеціалістів, збереження всередині країн високотехнологічних компаній та створення для них найбільш зручних умов для діяльності. Перш за все, це пов'язано з тим, що ІТ-індустрія є не тільки високоприбутковою, але й забезпечує залучення нових іноземних та національних інвесторів в економіку.

За даними авторитетних міжнародних видань, Україна є надзвичайно привабливим місцем для розвитку високих технологій та інвестування. Зокрема, відповідно до звіту «Information technology industry in Ukraine», Україна посідає 7 місце за якістю та ефективністю фріланс-працівників у діджитал-середовищі та 24 місце у топ-55 найпривабливіших країн для аутсорсингу.

Українські ІТ-компанії вже не перший рік потрапляють у топ-списки постачальників послуг з аутсорсингу. Серед них можна відзначити EPAM, Ciklum, ELEKS, Luxoft, N-iX, Miratech, Intetics, SoftServe, Softjourn, Sigma Software, TEAM International Services, Program-Ace і Softengi. Крім того, Україна посідає 11 місце у топ-50 розробників світу.

Зважаючи на це, ми маємо величезний потенціал, який можна розвивати. Але світова криза ще більше посилила конкуренцію і вимагає негайного внесення коректив для розвитку нових напрямків бізнесу та збереження вже існуючих ринків.

КЛЮЧОВІ ПИТАННЯ:

- Суб'єкт індустрії інформаційних технологій
- Процедура отримання та анулювання окремого статусу Суб'єкта
- Податки та збори
- Запобіжні заходи
- Альтернативні варіанти

Україна займає провідні позиції у світі серед держав, які змагаються за розвиток ІТ-технологій та залучення нових інвестицій, і вже давно постала потреба створити конкурентні умови розвитку ІТ-індустрії в Україні. Найголовніші питання, які потребують вирішення – це оподаткування учасників ринку та оформлення трудових відносин із найманими працівниками. Вже зараз Верховна Рада розглядає варіанти збільшення інвестиційної привабливості України, що має сприяти посиленню конкурентоспроможності України на світовому ринку ІТ-послуг.

Відповідно до звіту «Information technology industry in Ukraine» Україна посідає 7 місце за якістю та ефективністю фріланс-працівників у діджитал-середовищі.

З цією метою 23 липня 2020 року у Верховній Раді був зареєстрований проект закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування суб'єктів індустрії інформаційних технологій за № 3933 (надалі – **«Законопроект № 3933»**).

У разі прийняття Законопроект № 3933 набере чинності з 1 січня 2021 року. Проте у разі прийняття Законопроекту № 3933 у редакції, яка існує на сьогодні, навряд чи ініціативи влади принесуть бажані результати, проте зашкодити і без того тонкому балансу, який існує у сфері інформаційних технологій, вони можуть.

Тому звертаємо увагу ІТ-підприємців на основні положення Законопроекту № 3933 та причини, чому запропоновані зміни щодо оподаткування ІТ-індустрії не вирішують проблему підтримки цієї сфери в цілому.

Суб'єкт індустрії інформаційних технологій

Перше, на що можна звернути увагу, це запровадження окремого суб'єкта правовідносин, а саме суб'єкта індустрії інформаційних технологій (надалі – **«Суб'єкт»**).

Так, Законопроект № 3933 визначає, що Суб'єкт – це суб'єкт господарювання, який протягом попередніх чотирьох послідовних звітних (податкових) кварталів сукупно та одночасно відповідає таким критеріям:

- питома вага доходів Суб'єкта від здійснення видів економічної діяльності дорівнює або перевищує 90 відсотків доходів від усіх видів економічної діяльності з реалізації товарів, виконання робіт, надання послуг. До таких видів економічної діяльності відносять (згідно з КВЕД ДК 009:2010):
 - ✓ 58.29 Видання іншого програмного забезпечення;
 - ✓ 58.21 Видання комп'ютерних ігор;
 - ✓ 62.01 Комп'ютерне програмування;
 - ✓ 62.02 Консультування з питань інформатизації;
 - ✓ 62.03 Діяльність із керування комп'ютерним устаткуванням;
 - ✓ 62.09 Інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем.

- питома вага витрат на оплату праці в собівартості реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг дорівнює або перевищує 50 відсотків;
- у Суб'єкта відсутній податковий борг;
- щодо Суб'єкта судом не прийнято постанови про визнання боржника банкрутом відповідно до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».

Найголовніші питання, які потребують законодавчого вирішення у ІТ-секторі – це оподаткування учасників ринку та оформлення трудових відносин із найманими працівниками.

Слід відзначити, що зараз в Україні діє Кодекс України з процедур банкрутства, а Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» втратив чинність 21 жовтня 2019 року.

Вже із самої назви та визначення бачимо, що метою Законопроекту № 3933 є не вирішення існуючих проблем оподаткування ІТ-індустрії, а лише створення нового Суб'єкта правовідносин, який буде оподатковуватися за особливою моделлю. Але дуже сумнівно, що така модель буде прийнятною для більшості ІТ-спеціалістів, оскільки вона не враховує особливостей українського ринку ІТ та багатоманітності напрямків діяльності в цій сфері. Тому надати відповідь, навіщо такий Суб'єкт взагалі потрібен, повинна сама індустрія.

Процедура отримання та анулювання окремого статусу Суб'єкта

Законопроект № 3933 визначає, що для отримання окремого статусу Суб'єкта, платник податків або його представник, не пізніше, ніж за 30 календарних днів до початку звітного (податкового) кварталу, має подати до контролюючого органу за своїм місцезнаходженням у паперовій або електронній формі:

- реєстраційну заяву;
- фінансову звітність;
- копії первинних документів, що підтверджують право на отримання статусу Суб'єкта та використання особливостей оподаткування.

Відмовити у реєстрації зможуть виключно у тому разі, якщо є невідповідність вимогам до Суб'єкта, встановленим Законопроектом № 3933.

З метою врегулювання діяльності таких Суб'єктів передбачається створення нового реєстру суб'єктів індустрії інформаційних технологій.

Анулювання реєстрації такого Суб'єкта буде здійснюватися у разі:

- подання відповідної заяви самим Суб'єктом;
- невідповідності Суб'єкта встановленим критеріям;
- припинення Суб'єктом здійснення видів економічної діяльності, що надавали йому окремий статус, у зв'язку з ліквідацією або реорганізацією.

Податки та збори

Головною метою Законопроекту № 3933, принаймні як про це заявляють його автори, є підвищення рівня конкурентоспроможності та привабливості для іноземних та вітчизняних замовників індустрії інформаційних технологій України шляхом встановлення для ІТ-компаній на період з 1 січня 2021 року по 31 грудня 2030 року особливостей оподаткування, а саме:

- податкового навантаження на зарплати найманих працівників на рівні 10% (5% ПДФО (замість 18%) та 5% ЄСВ (замість 22%)), а також звільнення від сплати військового збору);
- до прибутків Суб'єкта застосовуватиметься ставка податку на прибуток з коефіцієнтом 0,5, що становить 9%.

При цьому ЄСВ для таких працівників не може бути меншим за ЄСВ за ставкою 22% з 5 мінімальних заробітних плат та не більшим за ЄСВ, що розраховується за ставкою 22% від максимальної бази нарахування ЄСВ – 15 мінімальних заробітних плат.

Дійсно, може скластися враження, що для ІТ-індустрії знижують податкове навантаження. Проте, якщо проаналізувати Законопроект № 3933 трохи глибше, стає очевидним, що за сукупністю вимог до Суб'єктів, які, власне, і зможуть скористатись податковими послабленнями, вся ідея таких послаблень зводиться до того, що працювати за такою моделлю зможуть виключно надзвичайно великі компанії.

Ті ж ІТ-спеціалісти, які сьогодні є фізичними особами-підприємцями на спрощеній системі оподаткування та працюють за контрактною формою, не зможуть скористатися жодними вигодами від таких нововведень. Однак саме такі ІТ-спеціалісти і є найбільш цінним ресурсом України, оскільки тенденції останніх років доводять, що ІТ-індустрія в Україні орієнтована на закордонні ринки.

Запобіжні заходи

Законопроект № 3933 також передбачає низку обмежень, які, на думку його авторів, мають запобігти зловживанням з боку бізнесу. Проте ці запобіжні заходи, швидше за все, будуть тільки заважати та стримувати розвиток ІТ-індустрії, оскільки встановлюються:

- обмеження діяльності за КВЕД (6 дозволених видів);
- суворі вимоги до діяльності (90% доходів від діяльності у сфері ІТ; витрати на оплату праці дорівнюють або перевищують 50%);
- штрафні санкції (200% суми нарахованого податкового зобов'язання);
- обмеження щодо мінімальних сум: ПДФО - $4\,723 \text{ грн} * 5 * 18\% = 4\,250,7 \text{ грн}$; ЄСВ – $4\,723 \text{ грн} * 5 * 22\% = 5\,195,3 \text{ грн}$.

Таким чином, можна підрахувати, що заробітні плати ІТ-спеціалістів мають сягати досить значних сум для можливості застосування пільгових ставок Суб'єктом, але не кожна компанія зможе собі це дозволити.

ІТ-спеціалісти, які сьогодні є фізичними особами-підприємцями на спрощеній системі оподаткування та працюють за контрактною формою, не зможуть скористатися вигодами від нововведень.

Альтернативні варіанти

Окрім того, у Верховній Раді зареєстровано й інші проекти, які є набагато більш виваженими, з огляду на орієнтацію на потреби індустрії та окремих ІТ-спеціалістів.

Так, серед них – альтернативні проекти законів про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України (щодо заходів стимулювання розвитку індустрії інформаційних технологій в Україні) № 3933-1 від 10 серпня 2020 року (надалі – **«Законопроект № 3933-1»**) та про заходи щодо стимулювання розвитку ІТ-індустрії в Україні № 3979 від 11 серпня 2020 року (надалі – **«Законопроект № 3979»**).

Профільним Законопроектом № 3979 пропонується створення конкурентних умов розвитку ІТ-індустрії в Україні, що передбачає вирішення поточних проблем в комплексі.

Стисло характеризуючи Законопроект № 3979, можна виокремити основні новації щодо комплексного врегулювання існуючих проблем ІТ-індустрії:

- впровадження спеціального режиму оподаткування суб'єктів ІТ-індустрії та працівників ІТ-індустрії, що встановлюється Законопроектом № 3933-1;
- врегулювання контрактної форми трудових відносин;
- запровадження спеціального реєстру ІТ-індустрії;
- запровадження набагато більш виваженої моделі створення суб'єкту ІТ-індустрії, на відміну від моделі, запропонованої у Законопроекті № 3933.

У свою чергу, Законопроект № 3933-1, як, власне, і профільний Законопроект № 3979, мають на меті не лише змінити на краще засади діяльності ІТ-індустрії в цілому, але й забезпечити розвиток ІТ-напрямків, які передбачають створення об'єктів інтелектуальної власності в Україні, а також розвиток напрямків досліджень та розробок, що неможливо без належного врегулювання відносин з найманими працівниками.

Так, Законопроект № 3933-1 передбачає запровадження низки заходів щодо стимулювання розвитку ІТ-індустрії, а саме запровадження оподаткування:

- заробітної плати та прирівняних до неї платежів працівників ІТ-індустрії на рівні 5% ПДФО та 5% ЄСВ (за умови, якщо сума єдиного внеску буде не меншою за подвійний розмір мінімального страхового внеску);
- податком на прибуток підприємств лише окремих операцій юридичної особи.

”

Без відкритого обговорення Законопроектів із представниками ІТ-індустрії, неможливо буде виробити єдину консолідовану модель оподаткування сектору, яка б забезпечувала інтереси бізнесу і створювала передумови для залучення міжнародних інвестицій.

”

ВИСНОВОК

Попри те, що основна мета згаданих Законопроектів – створення передумов для розвитку ІТ-індустрії та зменшення податкового навантаження на бізнес, ці проекти законів не можна вважати повністю завершеними, оскільки вони не враховують всі потреби та аспекти ІТ-індустрії в Україні.

У будь-якому разі без відкритого обговорення Законопроектів із представниками ІТ-індустрії, неможливо буде виробити єдину консолідовану модель оподаткування сектору, яка б забезпечувала інтереси бізнесу і створювала передумови для залучення міжнародних інвестицій.

До того ж, під час аналізу перспектив Законопроектів, слід звернути увагу на те, чи не йде їх прийняття урозріз з кроками держави у рамках плану протидії BEPS (Base Erosion and Profit Shifting).

Дисклеймер

Ця публікація не має на меті надання юридичних чи іншого роду консультацій.

© Hillmont Partners 2020

КОНТАКТИ

Ігор Пугайко

Радник, керівник практики
адміністративного та податкового права

T +38 044 277 2447

E pugaiko@hillmont.com

Олександр Воронцов

Юрист

T +38 044 277 2447

E vorontsov@hillmont.com

Київ
Україна

Вул. Євгена Коновальця, 36-Д

T +38 044 277 2447

E office@hillmont.com

Лондон
Великобританія

105 Вікторія Стріт, Вестмінстер

T +44 2034 572881

E office@hillmont.com